

สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒
กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย

.....

๑. การพัฒนามาตรฐานสิ่งแวดล้อมในสถานบริการสาธารณสุข ตามเกณฑ์ GREEN&CLEAN Hospital

โรงพยาบาล เป็นหน่วยงานที่ให้บริการประชาชน ทั้งด้านการส่งเสริม ป้องกันและรักษาสุขภาพ ในแต่ละวันจึงมีกิจกรรมจากประชาชนผู้มาใช้บริการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลจำนวนมาก ก่อให้เกิดของเสีย อาทิเช่น เศษอาหารจากตักผู้ป่วย โรงอาหาร ร้านอาหาร สิ่งปฏิกูลที่เกิดจากการขับถ่าย น้ำเสีย ตลอดจนมูลฝอยติดเชื้อ การใช้พลังงาน และการใช้สารเคมีในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ ล้วนส่งผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลและชุมชนโดยรอบ หากมีการบริหารจัดการ โดยใช้หลักการการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Sustainable and Ecological) จะมีส่วนช่วยลดภาวะโลกร้อนในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ให้สามารถเป็นต้นแบบที่ดีในการรณรงค์สร้างกระแสให้เกิดการตื่นตัวต่อการดำเนินกิจกรรมลดภาวะโลกร้อน เพื่อขยายผลสู่สังคมส่วนรวมต่อไป

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล โดยใช้หลักการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Sustainable and Ecological Sanitation) คือ กลยุทธ์ CLEAN และกิจกรรม GREEN จะสามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยรอบรวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนผู้มาใช้บริการ ในการรณรงค์และขยายผลสู่สังคมได้

โดยใช้กลยุทธ์ CLEAN ประกอบด้วย

- C: Communication สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจ
- L: Leader สร้างบทบาทนำเพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน
- E: Effectiveness เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ
- A: Activity สร้างกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกอย่างมีส่วนร่วม
- N: Networking ความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานร่วมกัน

และดำเนินกิจกรรม GREEN ประกอบด้วย

- G: Garbage คือ การจัดการมูลฝอยทุกประเภท
- R: Rest room คือ การพัฒนาส่วนในโรงพยาบาลให้ได้มาตรฐานส่วนสาธารณะไทย (HAS)
- E: Energy คือ การจัดการด้านพลังงาน
- E: Environment คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล
- N: Nutrition การจัดการสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ มีการเพิ่มเติมมาตรฐาน ๒ ข้อ คือ โรงพยาบาลมีการดำเนินงานนโยบายโรงพยาบาลปลอดภัยร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ (ตามคู่มือมาตรฐานโรงพยาบาลปลอดภัย Food Safety Hospital) และ โรงพยาบาลผ่านมาตรฐานการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมระดับเริ่มต้นพัฒนาขึ้นไป กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัยได้ดำเนินโครงการพัฒนาการบริหารจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานบริการสาธารณสุข ภายใต้นโยบาย GREEN & CLEAN HOSPITAL เป็นโครงการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ภายใต้ยุทธศาสตร์ความเป็นเลิศด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค (P&P Excellence) ได้กำหนดให้มีการดำเนินงานเพื่อดูแล

สิ่งแวดล้อม ภายใต้โครงการ GREEN & CLEAN Hospital โดยโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จะต้องเป็นโรงพยาบาลที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขต้องมีการดำเนินกิจกรรม GREEN & CLEAN ตัวชี้วัด โรงพยาบาลมีการพัฒนามาตรฐานสิ่งแวดล้อมได้ตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN HOSPITAL ระดับพื้นฐาน ร้อยละ ๑๐๐, ระดับดีมาก ร้อยละ ๔๐ และระดับดีมาก PLUS จังหวัดละ ๑ แห่ง

แนวทางการดำเนินงาน

กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย ได้ดำเนินโครงการพัฒนาการบริหารจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานบริการสาธารณสุขภายใต้นโยบาย GREEN & CLEAN HOSPITAL ได้รับงบประมาณสนับสนุน จากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข รายละเอียดกิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ ๑ ประชุมถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมด้านสิ่งแวดล้อม และชี้แจงแนวทางการดำเนินงานกับเครือข่ายในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โรงพยาบาลพัฒนามาตรฐานสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมสุขภาพตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital โดยศึกษากรอบของเกณฑ์ คำอธิบายเกณฑ์เพื่อปรับให้เหมาะสมและเข้ากับบริบทของโรงพยาบาล กำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินการร่วมกัน รวมทั้งสื่อสารให้ทุกหน่วยงานภายในโรงพยาบาลนำไปปฏิบัติ ให้สอดคล้องกัน โดยเชิญผู้รับผิดชอบงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัยทุกโรงพยาบาล เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ ๒ คณะกรรมการระดับจังหวัดร่วมกับศูนย์อนามัยที่ ๒ พิษณุโลกออกตรวจประเมินระดับมาตรฐานโรงพยาบาล GREEN & CLEAN HOSPITAL โดยสนับสนุน พัฒนาสมรรถนะ และสร้างความเข้มแข็งให้ผู้รับผิดชอบงานโรงพยาบาลและสาธารณสุขอำเภอทุกแห่งในกระบวนการ พัฒนานี้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและศูนย์อนามัยจะเป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาทางด้านวิชาการให้กับโรงพยาบาล ให้สามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งนี้เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานพัฒนา GREEN & CLEAN Hospital ในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการจัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด อำเภอ เพื่อควบคุมกำกับการพัฒนาในระดับพื้นที่ ขั้นตอนดังนี้

โรงพยาบาลส่งแบบประเมินตนเองให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อขอรับการประเมิน หรือขอประเมินเพื่อยกระดับ

๒. การตรวจประเมินรับรอง ทีมผู้ตรวจประเมินของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ต้องตรวจสอบเอกสารพร้อมทั้งประสานโรงพยาบาลเพื่อกำหนดวันเวลาเข้าตรวจประเมินในขั้นตอนของการตรวจประเมินหากเห็นว่าการดำเนินการของโรงพยาบาลยังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital และมีข้อแนะนำเพื่อยกระดับมาตรฐานให้ทีมผู้ปฏิบัติงาน ให้ข้อแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขและขอชื่นชมในประเด็นที่โรงพยาบาลดำเนินการได้ดี โดยกิจกรรมนี้ คณะกรรมการระดับจังหวัดร่วมกับศูนย์อนามัยที่ ๒ พิษณุโลกออกตรวจประเมินระดับมาตรฐานโรงพยาบาล GREEN & CLEAN HOSPITAL ทั้ง ๙ แห่ง ปีละ ๒ ครั้ง

๓. ประสานศูนย์อนามัยให้จัดทีมผู้ตรวจประเมินสุ่มตรวจโรงพยาบาลที่ผ่านเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital ในระดับดีมาก PLUS โดยที่ทีมสุ่มประเมินอาจประสานกับโรงพยาบาลลงตรวจประเมินพร้อมกับทีมประเมินของสาธารณสุขจังหวัดในคราวเดียวกันเพื่อลดระยะเวลาในการสุ่มตรวจประเมินและเพิ่มช่วงเวลาที่โรงพยาบาลจะสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดในการตรวจประเมินหากมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ติดตามและรายงานผลการปรับปรุงแก้ไขนั้นมายังศูนย์อนามัยตามการรายงานปกติ

๔. การกำกับติดตาม และการรายงานผลการตรวจรับรอง การกำกับติดตามรวบรวมรายงานผลการดำเนินงานจากโรงพยาบาลในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมในระดับจังหวัด เพื่อวางแผนการสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาให้แก่พื้นที่เป้าหมายต่อไป โดยผ่านระบบติดตามดังนี้

- ติดตามความก้าวหน้าโดยผ่านการประชุมคณะกรรมการวางแผนและประเมินผลทุกเดือน
- ติดตามความก้าวหน้าและให้ข้อเสนอแนะในการนิเทศติดตามงานรอบปกติ ปีละ ๒ ครั้ง
- ติดตามโดยคณะตรวจประเมินเยี่ยมเสริมพลังจาก สสจ. และศูนย์อนามัยที่ ๒ พิษณุโลก ปีละ ๒ ครั้ง
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ส่งรายงานผลการตรวจประเมินมาตรฐานตามเกณฑ์ให้ศูนย์อนามัยที่ ๒ ทุกเดือน

กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามเกณฑ์ พร้อมมอบใบประกาศนียบัตรรับรองมาตรฐาน ให้แก่โรงพยาบาลที่ผ่านมาตรฐาน GREEN & CLEAN HOSPITAL กรมอนามัย ได้มอบใบประกาศนียบัตรแก่โรงพยาบาลที่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน ระดับดี ระดับดีมาก และดีมาก PLUS

ผลการดำเนินงาน

จังหวัดสุโขทัย มีโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๙ แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน ๒ แห่ง โรงพยาบาลชุมชน จำนวน ๗ แห่ง ซึ่งโรงพยาบาลทุกแห่งได้มีการพัฒนายกระดับงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน การพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital โดยมีการดำเนินงานที่สนับสนุนและสอดคล้องกับกิจกรรม CLEAN และ GREEN ดังนี้

จากการลงตรวจประเมินโรงพยาบาลในจังหวัดสุโขทัย จำนวน ๙ แห่ง พบว่า มีการดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกรมอนามัย รวมถึงมีโรงพยาบาลบางแห่งยังมีการพัฒนายกระดับมาตรฐานให้ดียิ่งขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยทุกโรงพยาบาลมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงาน พร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับทราบทั้งองค์กรมีแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital มีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ในองค์กรให้มีความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม GREEN & CLEAN Hospital รวมถึงมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล มีการสื่อสารสาธารณะด้านต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมทั้งองค์กร มีการดำเนินงานพัฒนางานด้านสิ่งแวดล้อมตามกิจกรรม GREEN

ครบทุกกิจกรรม รวมถึงมีการดำเนินงานอาหารปลอดภัยและการสนับสนุนการจัดบริการอาชีวอนามัยและ
เวชศาสตร์สิ่งแวดล้อมขึ้นในโรงพยาบาลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อรองรับการประเมินในระดับดีมาก PLUS
ส่งผลให้โรงพยาบาลในเขตรับผิดชอบทั้งหมดผ่านเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital ในระดับพื้นฐานขึ้น
ไป ร้อยละ ๑๐๐ นอกจากนี้ มีโรงพยาบาลที่ผ่านเกณฑ์ในระดับดี จำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ผ่าน
เกณฑ์ในระดับดีมาก จำนวน ๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๗๗ ผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก PLUS จำนวน ๓ แห่ง
คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓ รายละเอียดดังตารางที่ ๑ ,๒

ตารางที่ ๑ แสดงร้อยละของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการพัฒนามาตรฐานสิ่งแวดล้อมได้ตามเกณฑ์

GREEN & CLEAN Hospital จังหวัดสุโขทัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

รายการ	เป้าหมาย	ผล งาม (แห่ง)	ร้อยละ
โรงพยาบาลผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐานขึ้นไป	ร้อยละ ๑๐๐	๙	๑๐๐
โรงพยาบาลผ่านเกณฑ์ระดับดี	-	๒	๑๐๐
โรงพยาบาลผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก	ร้อยละ ๔๐	๔	๗๗.๗๗
โรงพยาบาลผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก PLUS	จังหวัดละ ๑ แห่ง	๓	๓๓.๓๓

ที่มา: แบบรายงานข้อมูลการตรวจประเมิน GREEN & CLEAN Hospital ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

ตารางที่ ๒ แสดงผลการพัฒนางาน GREEN & CLEAN Hospital จังหวัดสุโขทัย ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

สถานบริการสาธารณสุข	ผลการดำเนินงาน GREEN & CLEAN Hospital จังหวัดสุโขทัย		
	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒
โรงพยาบาลสุโขทัย	ไม่ได้ประเมิน	ระดับดีมาก	ระดับดีมาก PLUS
โรงพยาบาลสวรรคโลก	ระดับพื้นฐาน	ระดับดีมาก	ระดับดีมาก PLUS
โรงพยาบาลกงไกรลาศ	ระดับพื้นฐาน	ระดับดี	ระดับดีมาก PLUS
โรงพยาบาลศรีสวรรค์สุโขทัย	ระดับพื้นฐาน	ระดับดีมาก	ระดับดีมาก
โรงพยาบาลศรีษะนาถ	ระดับพื้นฐาน	ระดับดี	ระดับดีมาก
โรงพยาบาลศรีนคร	ระดับพื้นฐาน	ระดับดี	ระดับดีมาก
โรงพยาบาลบ้านด่านลานหอย	ระดับดี	ระดับดี	ระดับดีมาก
โรงพยาบาลคีรีมาศ	ระดับพื้นฐาน	ระดับดี	ระดับดี
โรงพยาบาลทุ่งเสลี่ยม	ไม่ได้ประเมิน	ระดับดี	ระดับดี

ที่มา: แบบรายงานข้อมูลการตรวจประเมินยกระดับ GREEN & CLEAN Hospital ณ วันที่ ๓๐ กันยายน

แผนภาพ แสดงผลงานเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายตามเกณฑ์ชี้วัด GREEN & CLEAN Hospital ปี ๒๕๖๒

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ถือว่าผ่านเกณฑ์ชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุข ทุกแห่ง โดยเกณฑ์ชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานแล้วยังคงต้องพัฒนาในเชิงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป โดยเน้นกลไกการทำงานที่มีความเข้มแข็ง ใช้กระบวนการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ส่วนโรงพยาบาลที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก ยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่ต้องพัฒนาต่อไปในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เพื่อยกระดับการพัฒนาสู่ระดับมาตรฐานดีมาก โดยยังคงต้องทบทวน พัฒนาและสร้างนวัตกรรม GREEN รวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายโรงพยาบาลและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเครือข่าย รพ.สต.ในเครือข่ายบริการให้เกิดการพัฒนา GREEN&CLEAN Hospital และขยายลงสู่ชุมชนเกิด GREEN Community ต่อไป รวมถึงผลักดันประเด็นท้าทายในหัวข้อโรงพยาบาลอาหารปลอดภัยและการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม ในโรงพยาบาลซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มเติมใหม่ ให้กับโรงพยาบาลที่สามารถพัฒนาระดับสู่ระดับดีมาก PLUS ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ด้วย

ประเด็นที่จะพัฒนา

๑. ผลักดันให้มีการบริหารจัดการเชิงนโยบายที่เข้มแข็ง และมีการกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ
๒. สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ แนวทางการดำเนินงาน GREEN&CLEAN Hospital เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานให้โรงพยาบาลที่ผ่านเกณฑ์ขยับเลื่อนสู่ระดับที่สูงขึ้น
๓. สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นวัตกรรม , Best Practice ด้านต่างๆ ในพื้นที่ และสร้างความร่วมมือให้เกิด GREEN & CLEAN Community
๔. พัฒนารูปแบบการจัดการระบบการส่งรายงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องทันเวลา
๕. ผลักดันให้ทุกโรงพยาบาลผ่านเกณฑ์การจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม และโรงพยาบาลอาหารปลอดภัย เพื่อผลักดันให้ยกระดับการพัฒนาในระดับ GREEN & CLEAN Hospital

ปัญหาอุปสรรค

๑. การพัฒนามาตรฐานสิ่งแวดล้อมโรงพยาบาลตามเกณฑ์ GREEN&CLEAN Hospital บางประเด็นอาจต้องใช้เวลาและงบประมาณเพื่อบริหารจัดการให้สอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์
๒. การสื่อสารเพื่อให้บุคลากรในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมและตระหนักว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาตามเกณฑ์ GREEN & CLEAN Hospital

แนวทางการแก้ไข

๑. เร่งสร้างแรงจูงใจ เปิดโอกาสให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพงานที่เกี่ยวข้องในระดับที่ก่อให้เกิดกำลังใจ และความรู้ที่ทันต่อสถานการณ์การดำเนินงานในยุคปัจจุบัน
๒. สรุปผลและรายงานปัญหาด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องให้กับหน่วยงานในระดับเหนือขึ้นไปทราบ และให้คำแนะนำด้านเทคนิควิชาการปรับให้สอดคล้องกับบริบทสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน

๒. การจัดการมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุข ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วยโรงพยาบาลทั่วไป จำนวน ๒ แห่ง, โรงพยาบาลชุมชน จำนวน ๗ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑๑๘ แห่ง โรงพยาบาลเอกชน จำนวน ๓ แห่ง , คลินิก จำนวน ๒๓๙ แห่ง และสถานพยาบาลรักษาสัตว์ จำนวน ๙ แห่ง

การจัดการมูลฝอยติดเชื้อของสถานบริการสาธารณสุข มีการบริหารจัดการในลักษณะเป็นเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอ โดยทุกเครือข่ายบริการสุขภาพ มีการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้ออื่นๆ นำส่งกำจัดโดยจ้างบริษัทเอกชนกำจัดด้วยเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ โดยกำหนดขั้นตอนการนำส่งกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ดังนี้

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล (รพ.สต.) มีทั้งหมด ๑๑๘ แห่ง และศูนย์สุขภาพชุมชน (ศสม.) โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย ได้กำหนดเป็นนโยบายให้ รพ.สต. และ ศสม. นำมูลฝอยติดเชื้อมาส่งให้โรงพยาบาลที่เป็นแม่ข่ายรับนำส่งต่อไปกำจัดให้โดย รพ.สต. ทุกแห่ง จะมีที่พักมูลฝอยติดเชื้อที่ถูกสุ่มลักษณะ และมูลฝอยติดเชื้อจะมีภาชนะที่ถูกต้อง มีฝาปิดมิดชิดนำจาก รพ.สต. มาส่งที่โรงพยาบาลแม่ข่าย ด้วยรถยนต์ของโรงพยาบาลแม่ข่าย, รถยนต์ของ รพ.สต. เก็บขนมูลฝอยติดเชื้อไปยัง รพ.แม่ข่าย

สำหรับสถานพยาบาลเอกชน มีจำนวน ๒๔๒ แห่ง และคลินิกเวชศาสตร์ จำนวน ๙ แห่ง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย ได้กำหนดเป็นนโยบายนำมูลฝอยติดเชื้อมาฝากให้โรงพยาบาลที่ตั้งเป็นจุดรับฝากมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อนำส่งไปกำจัดโดยนำส่งบริษัทเอกชนกำจัดด้วยเตาเผามูลฝอยติดเชื้อต่อไป ซึ่งมีการควบคุมกำกับโดยสถานพยาบาลที่ขออนุญาตเปิดใหม่และขอต่อใบอนุญาตประจำปี จะต้องนำหนังสือรับรองการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลที่รับฝากกำจัด มาเป็นหลักฐานประกอบการขอรับใบอนุญาต ซึ่งได้มีการจัดประชุมชี้แจงและแจ้งหนังสือเวียนให้สถานพยาบาลเอกชนทราบ และมีหนังสือแจ้งให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุโขทัย แจ้งประสานให้คลินิกเวชศาสตร์ทุกแห่ง นำมูลฝอยติดเชื้อมาฝากกำจัด ณ โรงพยาบาลที่เป็นที่ตั้งของคลินิกนั้นๆ ระบบควบคุม กำกับ การเก็บขนของเอกชนมีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่ถูกต้องจนถึงสถานที่กำจัดเป็นไปตามระบบเอกสารกำกับ การขนส่ง (infectious Waste Manifest System) ณ ปัจจุบันมีโรงพยาบาล จำนวน ๙ แห่งได้จ้าง บริษัท ส. เรืองโรจน์สรบุรี ตำบลสร้างโคก อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ในการขนย้ายขยะติดเชื้อไปเผาทำลายกับ บริษัท โชติธุกรณพิบูลย์ จำกัด ตำบลหนองกรด อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยสามารถตรวจสอบเอกสารกำกับ การขนส่ง มูลฝอยติดเชื้อ ตช. ๐๑/๒ สำเนาส่งกลับโรงพยาบาล ทั้ง ๙ แห่ง ได้ครบ ๑๐๐ % สำหรับบริษัทเก็บ/ขนมูลฝอยติดเชื้อหลังจากดำเนินการเก็บ/ขน มูลฝอยติดเชื้อไปแหล่งกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแล้ว ซึ่งต้องส่งเอกสารกำกับ การขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ คืนให้กลับ อปท.ด้วย ตามระบบเอกสารกำกับ การขนส่ง (infectious Waste Manifest System) เพื่อสามารถตรวจสอบการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อจนถึงแหล่งกำจัด (แบบ ตช.๐๔)

ตารางแสดงที่ ๓ ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๓ ปีย้อนหลัง (ปีพ.ศ. ๒๕๖๐-๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

รายชื่อโรงพยาบาล	ปี ๒๕๖๐(กก.)	ปี ๒๕๖๑(กก.)	ปี ๒๕๖๒(กก.)	รวม(กก.)
โรงพยาบาลสุโขทัย	๘๓,๕๔๘.๐๐	๗๕,๑๔๘.๐๐	๖๒,๓๔๒.๐๐	๒๒๑,๐๓๘.๐๐
โรงพยาบาลสวรรคโลก	๔๐,๙๒๕.๐๐	๔๒,๙๑๓.๐๐	๓๓,๘๐๓.๐๐	๑๑๗,๖๔๑.๐๐
โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย	๐.๐๐	๓๓,๒๐๓.๐๐	๔๔,๔๕๕.๐๐	๗๗,๖๕๘.๐๐
โรงพยาบาลศรีสัชชาลัย	๒๒,๕๘๓.๐๐	๒๖,๔๗๗.๐๐	๑๖,๙๐๙.๐๐	๖๕,๙๖๙.๐๐
โรงพยาบาลคีรีมาศ	๑๕,๕๒๑.๐๐	๑๕,๖๒๕.๐๐	๑๒,๓๖๒.๐๐	๔๓,๕๐๘.๐๐
โรงพยาบาลกงไกรลาศ	๘,๕๕๔.๐๐	๑๗,๓๙๔.๐๐	๑๓,๗๓๑.๐๐	๓๙,๖๗๙.๐๐
โรงพยาบาลทุ่งเสลี่ยม	๙,๕๖๖.๐๐	๑๑,๓๕๘.๐๐	๑๐,๐๖๕.๐๐	๓๐,๙๘๙.๐๐
โรงพยาบาลบ้านด่านลานหอย	๙,๙๖๖.๐๐	๑๐,๗๓๙.๐๐	๘,๒๔๐.๐๐	๒๘,๙๔๕.๐๐
โรงพยาบาลศรีนคร	๙,๓๖๔.๐๐	๑๐,๕๑๖.๐๐	๕,๑๘๘.๐๐	๒๕,๐๖๘.๐๐
รวม	๒๐๐,๐๗๗.๐๐	๒๔๓,๔๒๓.๐๐	๒๐๗,๐๙๕.๐๐	๖๕๐,๕๙๕.๐๐

ที่มา:โปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ สืบค้นเมื่อ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

จากผลงานที่บันทึกจะเห็นได้ว่า แนวโน้มปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๓ ปีย้อนหลัง (ปีพ.ศ. ๒๕๖๐-๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒) นั้น เนื่องจากข้อมูลปี ๒๕๖๒ นั้น ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นข้อมูล ๑๐ เดือน จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่าขยะมูลฝอยติดเชื้อมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี และระบบการบันทึกข้อมูลในโปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ มีคุณภาพ ครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา มากขึ้น

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในปี ๒๕๖๒ โรงพยาบาลทั้งหมด ๙ แห่ง มีระบบควบคุม กำกับ การเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่ถูกต้อง อัตราครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

การวิเคราะห์ปัญหา

การจ้างบริษัทรับดำเนินการขนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ ไปสถานที่กำจัดของโรงพยาบาลที่อยู่ไกล และมีปริมาณขยะจำนวนไม่มาก เช่น โรงพยาบาลทุ่งเสลี่ยม โรงพยาบาลศรีสัชชนาลัย โรงพยาบาลกงไกรลาศ จะมีปัญหาในเรื่องการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อที่ไม่ตรงเวลาของบริษัท ทำให้มีมูลฝอยติดเชื้อตกค้างในบางช่วงเวลา ซึ่งแก้ไขโดยการระบบการโทรศัพท์แจ้งบริษัทให้รับดำเนินการตามเงื่อนไขสัญญา

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. การให้ความสำคัญของผู้บริหารโดยการกำหนดเป็นนโยบายให้ต้องปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม
๒. การขับเคลื่อนการดำเนินงานจาก คสจ.
๓. การมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนราชการและภาคเอกชน
๔. การนำเอากลไกที่มีอยู่มาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เช่น อสม. ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver)

ประเด็นที่ต้องพัฒนา

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการออกข้อกำหนดท้องถิ่น ว่าด้วยเรื่องการจัดมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อเป็นการควบคุมบริษัทเก็บ/ขน ให้ปฏิบัติตามสุขลักษณะ และกำกับให้บริษัทเก็บ/ขน ส่งเอกสารกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ คืนให้กับอปท.ทุกครั้ง (ตช. ๐๔)
๒. สนับสนุนงบประมาณหรือรถยนต์ในการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล (รพ.สต.) มายังโรงพยาบาลแม่ข่ายให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์วิชาการ

๓. การพัฒนาแก้ไขปัญหาระบบบำบัดน้ำเสียในสถานบริการสาธารณสุข

โรงพยาบาลเป็นแหล่งรวมของเชื้อโรคจากผู้ป่วยที่มารับการ รักษาพยาบาล น้ำเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ ใน โรงพยาบาล จึงมีการปนเปื้อน ด้วยเชื้อโรคเหล่านี้ ดังนั้น หากระบบบำบัดน้ำเสียไม่มีประสิทธิภาพการบำบัดไม่ดี ก็จะมีโอกาสเกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรคออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก โรงพยาบาล น้ำเสียจากโรงพยาบาลมีทั้งปริมาณ ความเข้มข้น และจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค ดังนั้น น้ำเสียที่เกิดจากอาคารให้บริการรักษาผู้ป่วยทุกหลัง ภายใน โรงพยาบาลต้องผ่านการบำบัดและใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคก่อนระบายออก จังหวัดสุโขทัย มีโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๙ แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน ๒ แห่ง โรงพยาบาลชุมชน จำนวน ๗ แห่ง ระบบบำบัดน้ำเสียของโรงพยาบาลทุกแห่ง คือ ระบบบ่อบำบัด ทั้ง ๙ แห่ง ในปัจจุบันโรงพยาบาลศรีสวรรค์สุโขทัย อยู่ระหว่างการก่อสร้างใช้ระบบบำบัดน้ำเสียแบบแคปซูลชั่วคราว ซึ่งน้ำเสียที่ปล่อยออกนอกโรงพยาบาลทุกแห่งจะต้องผ่านการบำบัดและใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคก่อนผลการตรวจคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ พบว่า น้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วผ่านเกณฑ์คุณภาพน้ำทุกโรงพยาบาล

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย มีแผนโครงการพัฒนาแก้ไขปัญหาระบบบำบัดน้ำเสียในสถานบริการสาธารณสุข ให้แก่ โรงพยาบาลทั้ง ๙ แห่ง เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาตามบริบทในพื้นที่ จำนวนเงิน ๗๐,๖๓๐ บาท โดยจัดสรรให้โรงพยาบาล แห่งละ ๕,๐๐๐ บาท และจัดสรร

ให้โรงพยาบาลที่มีปัญหาระบบบำบัดน้ำเสียในสถานบริการสาธารณสุขอย่างวิกฤต ๑ แห่ง จำนวน ๔๕,๕๕๐ บาท ได้แก่ โรงพยาบาลศรีมหาศ ในภาพรวมของจังหวัดสามารถบริหารจัดการเรื่องน้ำเสียจากโรงพยาบาลได้ดีทุกแห่ง แต่มีปัญหาอยู่บ้างที่โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย เนื่องจากการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียใหม่มีการรื้อถอนระบบเดิมออก ใช้ระบบบำบัดทดแทนแบบสนาม ซึ่งต้องมีการตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทิ้งอย่างเข้มงวดต่อไป

การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค

๑. การเปลี่ยนผู้ดูแลระบบบำบัดน้ำเสียของโรงพยาบาล ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานของระบบ

๒. อายุการใช้งานของระบบบำบัดน้ำเสียนาน จึงมีการเสื่อมของอุปกรณ์ทำให้ระบบทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ

๓. ปริมาณน้ำเสียมากขึ้นตามปริมาณผู้ป่วยที่มากขึ้น ทำให้ระบบบำบัดน้ำเสียทำงานหนักมากขึ้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ/นวัตกรรมที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี

๑. การกำหนดเป็นนโยบายให้ต้องปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

๒. การบูรณาการร่วมทำงาน GREEN&CLEAN Hospital

๓. การติดตามและร่วมตรวจประเมินของคณะกรรมการระดับจังหวัดของ GREEN&CLEAN Hospital

ประเด็นที่ต้องพัฒนา

๑. การพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบงานใหม่ของโรงพยาบาล

๒. การขอสนับสนุนงบประมาณในการเพิ่มศักยภาพในการบำบัดน้ำเสียให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำเสียที่เพิ่มขึ้น

๓. ขอดึงงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมระบบบำบัดน้ำเสีย

๔. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้ตามมาตรฐานตามเกณฑ์กรมอนามัย (HAS)

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมไทย สัมผัสสาธารณะทุกกลุ่มพัฒนาได้ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานกรมอนามัย (HAS)

ผลการดำเนินงาน มีหน่วยราชการเข้าร่วมโครงการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมไทย จำนวน ๑๔๑ แห่ง ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกรมอนามัย (HAS) ร้อยละ ๑๐๐ การตรวจประเมินมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ตามเกณฑ์ HAS จังหวัดสุโขทัย ๒๕๖๒ ทั้งหมด ๑๔๑ แห่ง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย

โรงพยาบาล ๙ แห่ง

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๖ แห่ง

รพ.สต. ๑๑๘ แห่ง

ศูนย์สุขภาพชุมชน ๑ แห่ง

หน่วยงานราชการในจังหวัดสุโขทัย ๖ แห่ง

จำแนกเป็นอำเภอดังต่อไปนี้

อำเภอเมือง จำนวน ๑๖ แห่ง

อำเภอกงไกรลาศ จำนวน ๑๗ แห่ง

อำเภอศรีมหาศ จำนวน ๑๔ แห่ง

อำเภอทุ่งเสลี่ยม	จำนวน ๑๑ แห่ง
อำเภอบ้านด่านลานหอย	จำนวน ๑๐ แห่ง
อำเภอศรีนคร	จำนวน ๖ แห่ง
อำเภอศรีสัชนาลัย	จำนวน ๒๕ แห่ง
อำเภอศรีสำโรง	จำนวน ๒๐ แห่ง
อำเภอสวรรคโลก	จำนวน ๒๒ แห่ง

ประเด็นที่ต้องพัฒนา

สนับสนุนให้หน่วยบริการทุกแห่งเชิงรุกเชิญชวนสถานประกอบการ องค์กรเอกชน สมัครเข้าร่วมรับการประเมินดำเนินงานพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงานเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความสุขของ คนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) ต่อไป

๕. การประเมินคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)

คณะกรรมการประเมินคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(EHA) จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ศูนย์อนามัยที่ ๒ พิษณุโลก และ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยกระดับการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อม และเปิดรับสมัครให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าขอรับการประเมิน จากนั้นคณะกรรมการลงพื้นที่ประเมินคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) ในพื้นที่ จำนวน ๑๐ แห่ง ๒๖ หัวข้อ

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการจัดบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน และดูแลคุ้มครองสิทธิทางด้านสุขภาพของประชาชน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เทศบาลมีระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมได้มาตรฐาน หมายถึง

๑. เทศบาลทุกระดับที่มีการดำเนินการอนามัยสิ่งแวดล้อมผ่านการประเมินรับรองคุณภาพตามเงื่อนไขที่กรมอนามัยกำหนดอย่างน้อย ๑ ด้าน คือ การจัดการสุขาภิบาลอาหาร การจัดการคุณภาพน้ำ บริโภค การจัดการสิ่งปฏิกูล และการจัดการมูลฝอย

๒. เทศบาลต้องมีการออกเทศบัญญัติที่สอดคล้องตามบริบทปัญหาของพื้นที่ เช่น การจัดการสิ่งปฏิกูล การจัดการมูลฝอย ตลาด การจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะ ต้นน้ำหยอดเหรียญ สถานที่ผลิตหรือสถานที่จำหน่ายน้ำแข็ง เป็นต้น เพื่อใช้ดำเนินการด้านกฎหมายของพื้นที่โดยมีคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (อสจ.) เป็นกลไกในการทำหน้าที่เป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมาย ตามพรบ. การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ระดับพื้นที่

สรุปผลการดำเนินงานโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านการประเมินรับรอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระดับเกียรติบัตร

- เทศบาลตำบลกงไกรลาศ
- เทศบาลตำบลทุ่งเสลี่ยม
- เทศบาลตำบลทุ่งหลวง
- เทศบาลตำบลศรีนคร
- เทศบาลเมืองสวรรคโลก

ระดับพื้นฐาน

- เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี
- เทศบาลตำบลกลางดง
- เทศบาลตำบลบ้านโตนด
- เทศบาลเมืองศรีสัชนาลัย
- เทศบาลตำบลคลองยาง

ประเด็นที่ต้องพัฒนา

พัฒนาคุณภาพระบบบริการนํามัยสิ่งแวดลอม โดยเชิญชวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้าร่วมรับการประเมิน อย่างน้อยแห่งละ ๑ ด้าน โดยเน้นการดำเนินงานที่เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลให้ครอบคลุม ร้อยละ ๑๐๐ และขยายผลลงสู่องค์การบริหารส่วนตำบล

๖. การขับเคลื่อนการบังคับใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข

ตามที่ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๖๐ จังหวัดสุโขทัย มีการจัดตั้งคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด(คสจ.) ตามคำสั่งจังหวัดสุโขทัย ๕๔๐/๒๕๖๒ และ ๕๔๑/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยมีการจัดประชุมคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด จำนวน ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดสุโขทัย ชั้น ๔ (ห้องประชุมศรีมาศ) โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดทำให้มีการจัดการปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่ขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่จังหวัดสุโขทัยโดยตรง คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดทำหน้าที่ขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่โดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญเพื่อระงับและจัดการตามความจำเป็นมิให้เหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีกตลอดจนกำหนดให้ผู้ขออนุญาตในกิจการบางประเภทหรือบางขนาดต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดก่อนที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาออกใบอนุญาต นอกจากนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ดูแลเกี่ยวกับการอุทธรณ์ให้เกิดความรอบคอบโดยให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น กำหนดโทษและบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ประเด็นที่ต้องพัฒนา

๑. การจัดการฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM ๒.๕ และมลพิษสิ่งแวดล้อมผ่านกลไก คสจ.
๒. การกำหนดแนวทางการจัดการขยะติดเชื้อในคลินิกเวชศาสตร์ ในจังหวัดสุโขทัย ปลักดันผ่านกลไก คสจ.

๗. การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดตำบลที่มีชุมชนที่มีศักยภาพในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน (Active community)

การขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน อาศัยหลักการชุมชนเข้มแข็งด้วยกระบวนการงานสาธารณสุขมูลฐาน ๓ก (กรรมการ/กำลังคน กองทุน กิจกรรม) และ ๑ข (ข้อมูล) และ ๓ส (สร้างความร่วมมือ สื่อสาร ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน) โดยการดำเนินงาน การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้านสิ่งแวดล้อม นั้นต้องมีความร่วมมือของประชาชนและภาคีเครือข่าย ในการดำเนินงานจึงจะประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. มีชุมชนเข้มแข็งในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน(Active community) ร้อยละ ๔๐ ของตำบลทั้งหมด (๑ ตำบล ๑ ชุมชน)

๒. ชุมชนเข้มแข็งในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเกิดนวัตกรรมสิ่งแวดล้อมในชุมชน(Green community) ร้อยละ ๕ ของตำบลทั้งหมด จังหวัดสุโขทัยมี ๙ อำเภอ แบ่งเป็น ๘๖ ตำบล ๘๔๓ ชุมชน

วิธีการประเมินผลการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม:

การวัดผลชุมชนเข้มแข็ง ใช้กระบวนการวิเคราะห์ชุมชนตามหลักค่ากลาง โดยต้องดำเนินการ ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๑.ระดับชุมชนมีความพร้อม คือ ชุมชนดำเนินกิจกรรมในขั้นการเตรียมความพร้อม

๒.ระดับชุมชนมีความเข้มแข็ง คือ ชุมชนดำเนินกิจกรรมในขั้นการเตรียมความพร้อมและขั้นชุมชนเข้มแข็ง

๓.ระดับความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน คือ ชุมชนที่ดำเนินกิจกรรม ผ่านทุกขั้นตอน และมีนวัตกรรมชุมชนด้านหนึ่งด้านใดตามบริบทของพื้นที่

ผลการดำเนินงาน

ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑ มีตำบลเป้าหมายในการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒๘ ชุมชน พบว่า ตำบลมีชุมชนที่มีศักยภาพในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๑๕ ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๗ และในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑๓ ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๑ รวม ๒๘ ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๖ ของตำบลทั้งหมด

ปี ๒๕๖๒ จังหวัดสุโขทัย ขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน(Active community) มีชุมชนผ่านเกณฑ์การประเมินชุมชนเข้มแข็งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน ๕๓ ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๖๒ ของตำบลทั้งหมด

ปี ๒๕๖๒ จังหวัดสุโขทัย การขับเคลื่อนชุมชนที่มีศักยภาพในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เกิดนวัตกรรมสิ่งแวดล้อมในชุมชน (Green community) จำนวน ๓๕ ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๗๐ ของตำบลทั้งหมด

ประเด็นที่ต้องพัฒนา

บูรณาการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยแกนนำชุมชน/อสม. ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการจัดการปัญหาจากพื้นที่คิดขึ้นเอง อีกทั้งส่งเสริมให้มีระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ยั่งยืนเกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมให้

ประชาชนร่วมคิด ร่วมแก้ไข เกิดมาตรการ และเกิดนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้เกิดจากทุกคนมีส่วนร่วม จนสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับพื้นที่อื่น ๆ ได้

๘. การจัดการปัญหาความเดือดร้อนรำคาญและแก้ไขเหตุร้องเรียน

ในปี ๒๕๖๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย ได้รับเรื่องร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรม เนื่องจากได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จำนวน ๗ เรื่อง โดยร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านกลไกการทำงานของคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด และศูนย์ดำรงธรรม ออกตรวจสอบถ้าเท็จจริงและแก้ไขเหตุร้องเรียน รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ ๔ แสดงผลงานการจัดการปัญหาความเดือดร้อนรำคาญและแก้ไขเหตุร้องเรียน ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ที่	เหตุ	ก จ ก ร / แหล่งกำเนิด	พื้นที่	เดือน/ปี	ผล การ ดำเนินงาน	หมายเหตุ
๑	กลิ่น	ฟาร์มสุกร	หมู่ ๑ ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย	ตุลาคม ๖๑	ระงับเหตุได้	ศ. ดำรงธรรม จังหวัด
๒	กลิ่น แมลงวัน ควันไฟ	เลี้ยงวัว	หมู่ ๓ ต.บ้านสวน อ.เมืองสุโขทัย	พฤศจิกายน ๖๑	ระงับเหตุได้	ศ. ดำรงธรรม จังหวัด
๓	กลิ่น น้ำทิ้ง	บ้านพักอาศัย	หมู่ ๗ ต.ยางซ้าย อ.เมืองสุโขทัย	มกราคม ๖๒	ระงับเหตุได้	ศ. ดำรงธรรม จังหวัด
๔	กลิ่น	เลี้ยงวัว	หมู่ ๕ ต.สามเรือน อ.ศรีสำโรง	เมษายน ๖๒	ระงับเหตุได้	ศ. ดำรงธรรม จังหวัด
๕	กลิ่น	กิจการพิมพ์ เขียน พ่นสี	ต.เมืองสวรรคโลก อ.สวรรคโลก	เมษายน ๖๒	ระงับเหตุได้	ทม.สวรรคโลก
๕	กลิ่น	น้ำเสีย จาก ชุมชน	ลำน้ำยม เขตเทศบาล เมืองสุโขทัยธานี	พฤษภาคม ๖๒	ระงับเหตุได้	ศ. ดำรงธรรม จังหวัด
๖	น้ำทิ้ง	ฟาร์มสุกร	หมู่ ๓ ต.วังลึก อ.ศรีสำโรง	กันยายน ๖๒	ระงับเหตุได้	ศ. ดำรงธรรม จังหวัด

โดยอาศัยการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ประเด็นของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่เกี่ยวกับ คือหมวดที่ ๕ เหตุรำคาญ และ หมวดที่ ๗ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๙. การจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมในสถานบริการ

กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย มีภารกิจในการกำหนดและพัฒนามาตรฐานและรูปแบบการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน และการควบคุม โรคและภัยที่คุกคามสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ถ่ายทอดองค์ความรู้รวมทั้งการ สนับสนุน พัฒนาเครือข่ายให้สามารถดำเนินงาน เฝ้าระวัง ป้องกัน และการควบคุมโรคและภัยที่คุกคาม สุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีเครือข่ายที่สำคัญ ในการสนับสนุนการจัดบริการอาชีวอนามัย ได้แก่ สำนักงานป้องกันควบคุมโรค ที่ ๒ พิษณุโลก เป็นหน่วยงานวิชาการที่เลี้ยงให้กับ โรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป

โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รวมทั้ง โรงพยาบาลนอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และโรงพยาบาลเอกชนในพื้นที่ โดยมีการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๖๒ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ให้มีการประเมินยกระดับตามมาตรฐาน โดยการประเมินออกเป็น ๔ ระดับคือ ระดับเริ่มต้นพัฒนา ระดับดี ระดับดีมาก และระดับดีเด่น ผลการประเมินแบ่งออกเป็นในสถานบริการโรงพยาบาล และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ จังหวัดสุโขทัย มีการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมในสถานบริการทั้งในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เชิญเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงาน โรงพยาบาลทั้ง ๙ แห่ง และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เพื่อทำความเข้าใจทิศทางการทำงาน และให้สถานบริการประเมินตนเองตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานของกรมควบคุมโรค จากนั้นสำนักงานป้องกันโรคควบคุมโรคที่ ๒ พิษณุโลก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย ดำเนินการลงพื้นที่สุ่มประเมินมาตรฐานการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมในสถานบริการในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในโรงพยาบาล พบว่า ผ่านระดับดีมาก ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ , ระดับดี ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ , ระดับเริ่มต้นพัฒนา ๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ , และยังไม่ขอรับการประเมิน ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑

ผลการดำเนินงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๒๕ แห่ง พบว่า ผ่านระดับดีเด่น ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔, ระดับดีมาก ๒๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๐, ระดับดี ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔, ระดับเริ่มต้นพัฒนา ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔ และไม่ผ่านเกณฑ์ ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๕ แสดงผลการประเมินมาตรฐานการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลทั่วไป/ชุมชน ปี ๒๕๖๒

โรงพยาบาล	อำเภอ	ระดับ	ได้รับการประเมิน
โรงพยาบาลสุโขทัย	เมือง	ดี	ปี ๒๕๖๒
โรงพยาบาลศรีสวรรค์สุโขทัย	ศรีสำโรง	เริ่มต้นพัฒนา	ปี ๒๕๖๒
โรงพยาบาลศรีนคร	ศรีนคร	เริ่มต้นพัฒนา	ปี ๒๕๖๒
โรงพยาบาลศรีสขนาลัย	ศรีสขนาลัย	เริ่มต้นพัฒนา	ปี ๒๕๖๐
โรงพยาบาลคีรีมาศ	คีรีมาศ	เริ่มต้นพัฒนา	ปี ๒๕๖๒
โรงพยาบาลบ้านด่านลานหอย	บ้านด่านลานหอย	เริ่มต้นพัฒนา	ปี ๒๕๖๒
โรงพยาบาลสวรรคโลก	สวรรคโลก	ดีมาก	ปี ๒๕๖๐
โรงพยาบาลกงไกรลาศ	กงไกรลาศ	เริ่มต้นพัฒนา	ปี ๒๕๖๑
โรงพยาบาลทุ่งเสลี่ยม	ทุ่งเสลี่ยม	ยังไม่ขอรับการประเมิน	

ตารางที่ ๖ แสดงผลการประเมินมาตรฐานการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม
ในสถานบริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ปี ๒๕๖๒

ลำดับ	หน่วยบริการ	อำเภอ	ผลการประเมิน
๑	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านปริงกรัก	กงไกรลาศ	ดีเด่น
๒	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองบัว	คีรีมาศ	ดีมาก
๓	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำชุม	คีรีมาศ	ดีมาก
๔	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองมะพลับ	คีรีมาศ	เริ่มพัฒนา
๕	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองกก	คีรีมาศ	ดีมาก
๖	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านป้อม	คีรีมาศ	ไม่ผ่าน
๗	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนางเชิงคีรี	คีรีมาศ	ดีมาก
๘	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำพุ	คีรีมาศ	ดีมาก
๙	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองกระเจง	สวรรคโลก	ดีมาก
๑๐	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลย่านยาว	สวรรคโลก	ดีมาก
๑๑	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาทุ่ง	สวรรคโลก	ดีมาก
๑๒	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเมืองบางยม	สวรรคโลก	ไม่ผ่าน
๑๓	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าทอง	สวรรคโลก	ดีมาก
๑๔	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากน้ำ	สวรรคโลก	ดีมาก
๑๕	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองกลับ	สวรรคโลก	ดีมาก
๑๖	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมาบป่าเลา	สวรรคโลก	ดีมาก
๑๗	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านขอนแก่น	สวรรคโลก	ดีมาก
๑๘	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกลางดง	ทุ่งเสลี่ยม	ดีมาก
๑๙	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไทยชนะศึก	ทุ่งเสลี่ยม	ดีมาก
๒๐	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวังพิกูล	ศรีสำโรง	ดี
๒๑	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวัดเกาะ	ศรีสำโรง	ดีมาก
๒๒	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไร่	ศรีสำโรง	ดีมาก
๒๓	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านข่าน	ศรีสำโรง	ดีมาก
๒๔	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองตาล	ศรีสำโรง	ดีมาก
๒๕	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนา	ศรีสำโรง	ดีมาก

ปัญหาอุปสรรค

โรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางแห่ง ยังไม่เข้าใจเกณฑ์การประเมินการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม จึงไม่ขอรับการประเมิน ทำให้มีหน่วยบริการขาดโอกาสในการยกระดับการพัฒนางานอาชีวอนามัย

ประเด็นที่จะพัฒนา

ชี้แจงเกณฑ์การประเมินและผลักดันให้เกิดการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทุกแห่ง อย่างน้อยผ่านเกณฑ์ในระดับพื้นฐาน

๑๐. การดำเนินงานโครงการสถานประกอบการปลอดภัย ภายใจเป็นสุข

กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบสถานประกอบการที่มีการปล่อยมลพิษทางอากาศและฝุ่นละอองขนาดเล็ก ในจังหวัดสุโขทัยจำนวน ๑๙ แห่ง ดำเนินการเชิญชวนสถานประกอบการสมัครและประเมินตนเองได้จำนวน ๑๙ แห่ง

เป้าหมายปี ๒๕๖๓ จะดำเนินการผลักดันสถานประกอบการเข้าสู่การรับการตรวจประเมินสถานประกอบการปลอดภัย ภายใจเป็นสุข

ปัญหาอุปสรรค

๑. สถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ไม่ได้รับการเข้าถึงการประชาสัมพันธ์โครงการจากหน่วยงานในพื้นที่ ทำให้ผลงานจังหวัดสุโขทัย ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ นั้นไม่มีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ

๒. โรงพยาบาลบางแห่ง ยังขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ เวชกรรมสุขศาสตร์ และอาชีวสุขศาสตร์ ในการลงพื้นที่ สำรวจความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม และการตรวจสอบสุขภาพตามความเสี่ยงในการปฏิบัติงานให้แก่ประชาชนในสถานประกอบการ

ประเด็นที่ต้องพัฒนา

๑. ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการสถานประกอบการปลอดภัย ภายใจเป็นสุข แก่ ทีมพี่เลี้ยง คือ โรงพยาบาลและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง เพื่อให้พื้นที่ลงเชิญชวนสถานประกอบการ เข้าร่วมโครงการ เพื่อสุขภาพของประชาชนวัยแรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น

๒. สร้างทีมงานที่เข้มแข็งในพื้นที่ โดยสร้างทีมพี่เลี้ยงเป็นโซนเหนือ และโซนใต้ ในการสนับสนุนเจ้าหน้าที่และสนับสนุนผู้ประกอบการในการดำเนินงานเชิงรุกในพื้นที่ต่อไป

๑๑. สถานที่ทำงานน่าอยู่น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน

(Healthy Workplace Happy for Life)

ตามที่กรมอนามัย โดยสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานพัฒนาแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อประชาชนวัยทำงานมีสุขภาพดี เพื่อหาต้นแบบการดำเนินงานพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงานเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) ของหน่วยงานภาครัฐ ดำเนินงานจัดการสถานที่ทำงาน เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อสุขภาพของคนทำงาน มุ่งเน้นไปที่การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงาน และการจัดการด้านความปลอดภัยและสุขลักษณะในสถานที่ทำงาน ให้สอดคล้องกับหลักการจัดบริการเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี และศรัทธาของผู้มารับบริการ ตอบสนองการพัฒนาคุณภาพบริการในสถานบริการทุกระดับ โดยใช้หลัก ๔ ประการ คือ “สะอาด ปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี มีชีวิตชีวา”

กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย ได้กำหนดแผนพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงขอความร่วมมือให้โรงพยาบาลทุกแห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง และเชิญชวนหน่วยงานของภาครัฐต่างๆ ดำเนินการประเมินตนเอง เพื่อกำหนดแผนการลงตรวจประเมินรับรองสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงานเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) ช่วงเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม ๒๕๖๒

ผลการดำเนินงาน ในปี ๒๕๖๒ จังหวัดสุโขทัย ผ่านการรับรองจากกรมอนามัย ได้ใบประกาศเกียรติบัตร จำนวน ๑๔๑ แห่ง

- สถานบริการสาธารณสุข จำนวน ๑๓๕ แห่ง ประกอบด้วย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน ๑ แห่ง

โรงพยาบาล จำนวน ๙ แห่ง

สาธารณสุขอำเภอ จำนวน ๖ แห่ง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑๑๘ แห่ง

ศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน ๑ แห่ง

- หน่วยงานราชการอื่นในจังหวัดสุโขทัย ๖ แห่ง

รายละเอียดดังต่อไปนี้

ผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐานจะได้รับ ใบรับรองระดับพื้นฐาน ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๑

ผ่านเกณฑ์ระดับดีจะได้รับ ใบรับรองระดับดี ๓๕ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๒

ผ่านเกณฑ์ระดับดีมากจะได้รับ ใบรับรองระดับดีมาก ๖๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๙๗

ผ่านเกณฑ์ระดับดีเยี่ยมจะได้รับ ใบรับรองระดับดีเยี่ยม ๔๓ แห่ง ๓๐.๕๐

ประเด็นที่ต้องพัฒนา

๑. ผลักดันให้ สถานบริการที่เข้าร่วม ผ่านเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม ติดต่อกัน ๕ ปีจะได้รับ ใบรับรองระดับดีเด่น เพื่อแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจะเป็น “สถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน” อย่างยั่งยืน

๒. สนับสนุนให้หน่วยบริการทุกแห่งเชิงรุกเชิญชวนสถานประกอบการ องค์กรเอกชน สัมครเข้าร่วมรับการประเมินดำเนินงานพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงานเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) ต่อไป

๑๒. งานสุขาภิบาลโรงฆ่าสัตว์

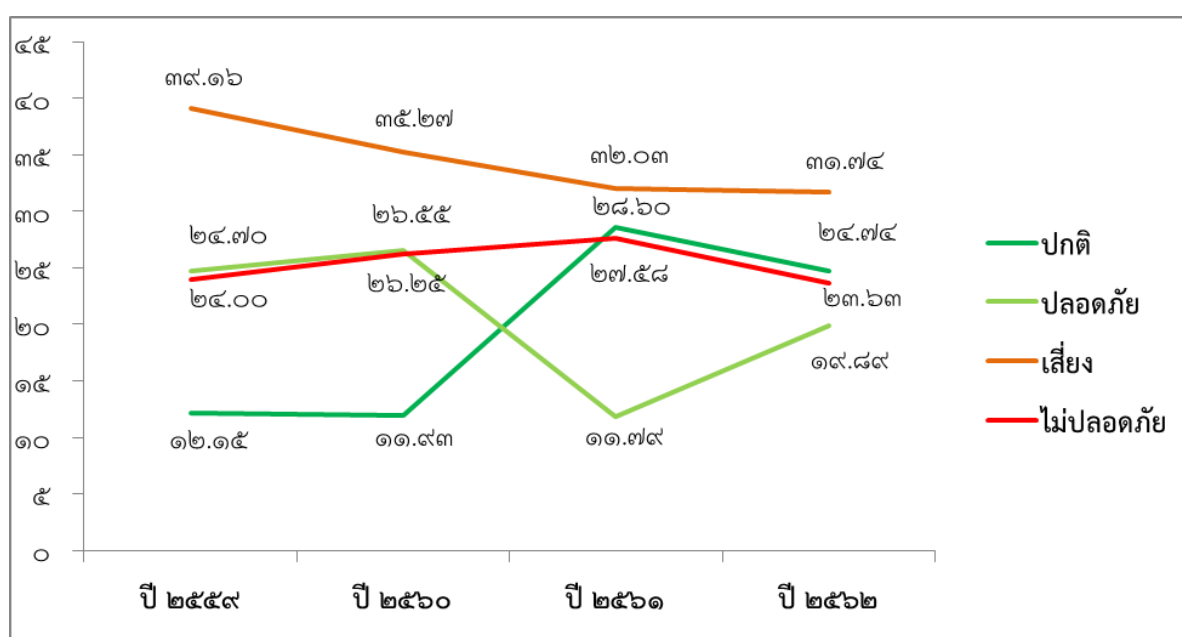
ผลการดำเนินงานปี ๒๕๖๒ ได้ออกตรวจสอบขอปรับปรุงเพื่อขยายกำลังการผลิตในโรงฆ่าสัตว์ ในจังหวัดสุโขทัย จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมือง ๒ แห่ง และอำเภอกงไกรลาศ ๓ แห่ง ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ ประเด็นของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่เกี่ยวข้องกับการสุขาภิบาล โรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ คือ หมวด ๓ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย มาตรา ๒๐ ข้อ (๓) เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาด และการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยจะต้องมีการกำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใดๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้นๆ และให้คำปรึกษาและคำแนะนำผู้ประกอบการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยเพื่อให้ถูกสุขลักษณะภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ การจัดให้มีการรวบรวมหรือกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ รวมถึงการจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและป้องกันการระบาดของโรคติดต่อหรือโรคระบาดสัตว์ และสุขลักษณะของผู้ปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบสรุปได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการให้เพิ่มกำลังการผลิตได้ และเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัยเพื่อพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการฆ่าสัตว์ต่อไป

๑๓. การเฝ้าระวังภัยคุกคามทางสุขภาพจากสารเคมีอันตรายทางการเกษตร

กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย ได้วิเคราะห์ผลการตรวจคัดกรองเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช ในประชากรไทย อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จังหวัดสุโขทัย ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒ รายละเอียดดังแผนภาพที่ ๒ และตารางที่

ภาพที่ ๒ แสดงจำนวนผลการคัดกรองเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช ในประชากรไทย อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จังหวัดสุโขทัย ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

ที่มา: HDC สุโขทัย ข้อมูล ณ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

จากภาพสามารถวิเคราะห์ได้ว่า จำนวนผลการคัดกรองเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช ในประชากรไทย อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จังหวัดสุโขทัย ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ -๒๕๖๒ จากการคัดกรองพบว่า ส่วนใหญ่ผลการคัดกรองพบอยู่ในค่าเสี่ยง มากที่สุด รองลงมาคือ ไม่ปวดตึง ปวดตึง และปกติ ตามลำดับ

พบค่า ปกติ สูงที่สุดในปี ๒๕๖๑ ที่ร้อยละ ๒๘.๖๐ รองลงมา คือ ปี ๒๕๖๒ ที่ร้อยละ ๒๔.๗๔, ปี ๒๕๕๙ ที่ร้อยละ ๑๒.๑๕ และ ปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๑๑.๙๓ ตามลำดับ

พบค่า ปวดตึง สูงที่สุดในปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๒๖.๕๕ รองลงมา คือ ปี ๒๕๕๙ ที่ร้อยละ ๒๔.๐๐, ปี ๒๕๖๒ ที่ร้อยละ ๑๙.๘๙ และ ปี ๒๕๖๑ ที่ร้อยละ ๑๑.๙๓ ตามลำดับ

พบค่า เสี่ยง สูงที่สุดในปี ๒๕๕๙ ที่ร้อยละ ๓๙.๑๖ รองลงมา คือ ปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๓๕.๒๗, ปี ๒๕๖๒ ที่ร้อยละ ๓๑.๗๔ และ ปี ๒๕๖๑ ที่ร้อยละ ๓๒.๐๓ ตามลำดับ

พบค่า ไม่ปวดตึง สูงที่สุดในปี ๒๕๖๑ ที่ร้อยละ ๒๘.๖๐ รองลงมา คือ ปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๒๖.๕๕ ,ปี ๒๕๕๙ ที่ร้อยละ ๒๔.๐๐ และ ปี ๒๕๖๒ ที่ร้อยละ ๒๓.๖๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ รายงานการตรวจคัดกรองเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช ในประชากรไทย อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จังหวัดสุโขทัย ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	ผลการตรวจคัดกรองเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช									
	ผู้ได้รับการ คัดกรองฯ (คน)	ผลปกติ		ผลปลอดภัย		ผลมีความเสี่ยง		ผลไม่ปลอดภัย		มี ความ เสี่ยง + ไม่ ปลอดภัย
		คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	
เมืองสุโขทัย	๑,๘๑๖	๑,๓๖๑	๗๔.๙๔	๑๘	๐.๙๙	๑๒๙	๗.๑	๓๐๘	๑๖.๙๖	๒๔.๐๖
บ้านด่านลานหอย	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	
คีรีมาศ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	
กงไกรลาศ	๙๒๕	๑๙	๒.๐๕	๑๖๕	๑๗.๘๔	๔๖๘	๕๐.๖๐	๒๗๓	๒๙.๕๑	๘๐.๑๑
ศรีสัชนาลัย	๒,๒๘๕	๑๙๓	๘.๔๕	๕๔๘	๒๓.๙๘	๘๙๐	๓๘.๙๕	๖๕๔	๒๘.๖๒	๖๗.๕๗
ศรีสำโรง	๑,๖๙๕	๑๕๑	๘.๙๑	๔๓๔	๒๕.๖	๖๙๖	๔๑.๐๖	๔๑๔	๒๔.๔๒	๖๕.๔๙
สวรรคโลก	๒,๐๙๔	๗๒๙	๓๔.๘๑	๖๖๗	๓๑.๘๕	๕๐๕	๒๔.๑๒	๑๙๓	๙.๒๒	๓๓.๓๓
ศรีนคร	๘๕๖	๒๒	๒.๕๗	๙๔	๑๐.๙๘	๓๓๙	๓๙.๖	๔๐๑	๔๖.๘๕	๘๖.๔๕
ทุ่งเสลี่ยม	๖๓๑	๒๔	๓.๘	๑๑๐	๑๗.๔๓	๒๙๕	๔๖.๗๕	๒๐๒	๓๒.๐๑	๗๘.๗๖
รวม	๑๐,๓๐๒	๒,๔๙๙	๒๔.๒๖	๒,๐๓๖	๑๙.๗๖	๓,๓๒๒	๓๒.๒๕	๒,๔๔๕	๒๓.๗๓	๕๕.๙๘

ที่มา: HDC สุโขทัย ข้อมูล ณ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

จากการตรวจคัดกรองเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช ในประชากรไทย อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จังหวัดสุโขทัย ปี ๒๕๖๒ พบว่า จังหวัดสุโขทัย มีหน่วยบริการปฐมภูมิที่เข้าร่วมจัดบริการคลินิกสุขภาพเกษตรกร ๑๑๘ แห่ง มีกลุ่มเป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๑๒๗,๗๒๖ คน ได้รับการตรวจคัดกรองเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช ในประชากรไทย อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๐,๓๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๗ ของเกษตรกรทั้งหมดในจังหวัดสุโขทัย

จากการคัดกรองพบว่า เกษตรกรมีผลเลือดปกติ จำนวน ๒,๔๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒๖ ผลปลอดภัย จำนวน ๒,๐๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๖ ผลเลือดพบความเสี่ยง จำนวน ๓,๓๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๕ และผลเลือดไม่ปลอดภัย จำนวน ๒,๔๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๓ และสามารถโดยข้อมูลรายอำเภอ พบว่า ผลเลือดมีความเสี่ยง และไม่ปลอดภัย สูงสุดที่อำเภอศรีนคร ที่ร้อยละ ๘๖.๔๕ รองลงมาที่ อำเภอกงไกรลาศ ที่ร้อยละ ๘๐.๑๑ และอำเภอทุ่งเสลี่ยมที่ร้อยละ ๗๘.๗๖ ตามลำดับ

จากข้อมูลการตรวจคัดกรอง ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่า อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรที่ใช้สารเคมียังไม่ตระหนักถึงการใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นจากสารพิษกำจัดศัตรูพืช ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่มากสำหรับสังคมไทย เนื่องจากพิษภัยจากสารเคมีการเกษตรนี้เชื่อมโยงไปสู่ปัญหาที่เป็นผลระยะยาว เช่น ปัญหาโรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคต่อมไร้ท่อ และปัญหาอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นโรคสำคัญอันดับต้น ๆ ของคนไทยอีกด้วย

ปัญหาอุปสรรค

๑. กลุ่มเกษตรกรขาดความตระหนักถึงการใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรม และประชากรอาชีพเกษตรกร ยังขาดการเข้าถึงการรับบริการคัดกรองเจาะเลือดเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช ในกลุ่มเสี่ยง สิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไปคือ ผลักดันให้เกิดการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง อย่างน้อยผ่านเกณฑ์ในระดับพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการรับบริการเชิงรุกและเชิงรับ มากขึ้น

๒. ผลการตรวจคัดกรองเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรที่ได้รับบริการนั้นพบสารเคมีตกค้างในเลือด ในระดับเสี่ยงและไม่ปลอดภัยจำนวนมาก และยังขาดการดูแลต่อเนื่อง

๓. งานบันทึกข้อมูลในด้านการคัดกรองโรค การวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพ ยังไม่ครบถ้วน ทำให้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทำฐานข้อมูลได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

ประเด็นที่ต้องพัฒนา

๑. ผลักดันให้เกิดการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทุกแห่ง อย่างน้อยผ่านเกณฑ์ในระดับพื้นฐาน เพื่อให้บริการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สนับสนุนให้หน่วยบริการขอจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

๒. สนับสนุนให้หน่วยบริการมีการคัดกรองเจาะเลือดเพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช ในกลุ่มเสี่ยง ให้ครอบคลุม โดยเป็น สสจ. หน่วยงานที่สนับสนุนชุดทดสอบคลอรีนเอสเตอร์เรส

๓. สนับสนุนให้เกษตรกร ยกเลิกการใช้ ๓ สารเคมีอันตราย รวมทั้งรณรงค์ให้หน่วยงานในสังกัดขึ้นป้ายต่อต้านสารเคมีอันตราย เพื่อแสดงจุดยืนให้เลิกใช้สารเคมีอันตรายทั้ง ๓ ชนิด ได้แก่ พาราควอต ไกลโฟเซต และคลอร์ไพริฟอส เนื่องจากตระหนักถึงผลกระทบพิษภัยของสารเคมีที่มีต่อสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อม

๔. การคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบอำเภอละ ๑ ตำบล ในการดำเนินงานลดการใช้สารเคมีเชื่อมโยงกับงานสุขภาพวิถีไทย และขยายผลสู่พื้นที่อื่นต่อไป

๕. พัฒนางานข้อมูลที่ต้องครบถ้วน ทันเวลา เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำฐานข้อมูลของผู้ป่วยหรือผู้เสี่ยงต่อภัยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง